

Daumanto Matulio interviu Čikagoje leidžiamam JAV lietuvių savaitraščiui „Vakarai“

Klausimai Remigijaus Švėgždos, JAV lietuvių savaitraštis „Vakarai“

www.bernardinai.lt

2007-11-25

Kokios Prezidento patarėjo emigracijai funkcijos? Ar ruošiatės kaip nors derinti savo pozicijas su kitu patarėju – Leonu Narbučiu?

Pagrindinės Prezidento patarėjo emigracijai funkcijos – informuoti Prezidentą apie išeivijoje vykstančius procesus ir aktualijas, o išeiviją – apie tai, kas vyksta Lietuvoje – šalyje vykstantį progresą, aktualijas, padėti palaikyti išeivijos pilietinį aktyvumą. Susitikimo su Prezidentu metu aptarėme aktyviajai išeivijos daliai gerai žinomus dvigubos pilietybės, lietuviškos televizijos užsieniui transliacijos klausimus. Kartu su Leonu Narbučiu išdėstėme savo pozicijas, o po susitikimo su J. E. detalai aptarėme galimus veiksmus.

Ar Prezidentas Jums išsakė, ko iš Jūsų tikisi šiose pareigose?

Pirmasis susitikimas buvo pažintinis – aptarėme pagrindines problemas, aktualijas, kurios tiesiogiai liečia išeiviją. Prezidentas tikisi, kad mes ne tik laiku jį informuosime, bet ir patarsime kaip vienas ar kitas problemas spręsti. Kadangi metus teko būti Filadelfijos Jaunimo Sąjungos pirmininku, o vėliau metus ir JAV LB Filadelfijos Apylinkės pirmininku, man pačiam nesvetimos problemos, su kuriomis susiduria JAV gyvenantys lietuviai. Tikiuosi, jog ši patirtis bus naudinga.

Kaip apskritai dirba Prezidento patarėjai? Ar yra kokie nors reguliarūs susitikimai, ar tai daugiau „garbės“ pozicija?

Susitikimai planuojami reguliariai. Tikimės susitikti kartą per dvi savaites, o kai Prezidento kalendorius ypač užimtas – kartą per mėnesį. Tačiau iš tiesų, ši pozicija veikiausiai yra „garbės“ pozicija, pasiekti rezultatai priklausys nuo mūsų su Leonu aktyvumo. Šis statusas, tikiuosi, padės mums organizuojant susitikimus bei inicijuojant efektyvius problemų sprendimus.

Kokie Jūsų planai – ko norėtumėte pasiekti eidamas šias pareigas?

Pagrindiniai mano uždaviniai būnant patarėju yra šie: pirma, išnaudoti aktyvios ir motyvuotos visuomeninės organizacijos – LGAVO „Sugrįžus“ – resursus. Jos nariai – realus pavyzdys, kad net ir turint įdomų ir gerai apmokamą darbą Amerikoje, galima ryžtis sugrįžti, susikurti geras darbo sąlygas Lietuvoje, o taip pat bendrauti ir bendradarbiauti padedant vieni kitiems – siekiant „užauginti“ grįžtančiųjų gretas, ne būtent „sugrįžėlių“ „vakarietiška“ patirtis – nepamainomas įrankis Lietuvos gerbūvio kūrime. Ypatingai akcentuočiau „parsivežtinių“ demokratijos tradicijų sklaidą, nes būtent šioje srityje kol kas esame „silpniausi“ – turiu galvoje tiek visuomenę, tiek ir jos išrinktą valdžią. Neabejoju, kad ir be grįžtančiųjų Lietuva atsistos ant kojų ir taps stabilia valstybe. Tačiau mes tikrai galime procesą pagreitinti – esame motyvuoti ir „žinome kelią“.

Antrasis mano uždavinys, kaip mokslininko, ilgai studijavusio bei dirbusio JAV universitete bei privačioje kompanijoje, yra paspartinti mokslo administravimo reformas Lietuvoje. Deja, bet problemos šiame sektoriuje labai įsisenėjusios ir sprendžiasi lėtai. Mums sunkiai sekasi „išvykusių protų“ „susigrąžinimo procese“, o „nutekėjimas“ tebevyksta. Stebėdamas situaciją per šiuos porą metų Lietuvoje įsitikinau, kad daugelį problemų galima būtų išspręsti ir su turimais finansiniais resursais, tikrai įmanoma gerokai pagreitinti mokslo tyrimų naudos gavimą. Apie tai jau nemažai rašiau ir čia neišsiplėsiu.

Jei neklystu, pats kurį laiką gyvenote ne Lietuvoje? Kaip sekasi adaptuotis? Ar yra dalykų, kurių pasiilgstate iš Amerikos?

Lietuvoje jau treči metai. Adaptuotis didesnių problemų nebuvo. Matyt todėl, kad jau gyvendamas JAV buvau tvirtai apsisprendęs, o taip pat labai padėjo tėvai ir giminės. Gavome daug pagalbos susitvarkant savo buitį, todėl Lietuvoje materialiai gyvename ne blogiau negu JAV. Labiausiai iš JAV pasiilgstu likusių draugų, lietuvių bendruomenės, bendradarbių kolegų amerikiečių, su kuriais liko šilti ir draugiški santykiai ir kurie remia mano mokslinę veiklą Lietuvoje. Taip pat pasiilgstu ir pačios Amerikos, jos gamtos bei konferencijų. Tačiau nuo grįžimo

jau berods keturis kartus teko lankytis įvairiuose JAV miestuose vykstančiose mokslinėse konferencijose, tad ilgesiui „įsimesti“ kaip ir nebėra priežasties...

Kalbantis su kolegomis žurnalistais Lietuvoje ir tiesiog paprastais žmonėmis, susidaro įspūdis, kad emigrantai Lietuvoje nemėgstami. Ar tai tiesa? Ar gali būti, kad jų pačių (emigrantų) elgesys, pažiūros, vertybės įtakoja neigiamas tėvynainių nuomones?

Požiūris į emigrantus nėra vienalytis. Tikrai plačiai nuskambėjo mūsų emigrantų negražus elgesys įvairiose šalyse, didelis nusikalstamumas jų tarpe. Tačiau didelė dalimi tai gali būti ir išpūsta žurnalistų. Pastebėjau, kaip žurnalistai neretai ne tokius jau liūdnus įvykius nušviečia perdėm neigiamomis spalvomis, stengiasi ieškoti sensacijų. Tai yra kartu ir žurnalistų, ir pačių skaitytojų, ir visuomenės problema. Nemanau ir nepastebėjau, kad emigrantai Lietuvoje būtų sutartinai nemėgstami. Kartais išgirstu priekaištų, kodėl daug gavusių Vakaruose išsilavinimą lietuvių ten ir pasilieka, kodėl negrįžta. Daugelis taip pat nuoširdžiai džiaugiasi sugrįžtančiais, jų sėkmingu įsikūrimu, pasiekimais Lietuvoje. Labai pastebimas teigiamas emigrantų indėlis į Lietuvos visuomenės tobulėjimą, pakantumo bei mandagumo augimą.

Kokia Jūsų pozicija šiuo metu „karšta“ emigrantų televizijos tema? Ar apskritai turėtų būti kam nors užsienyje skiriamas milijonas iš Lietuvos biudžeto televizijos reikalams? Jei taip, kam?

Aš labai palaikau lietuviškos televizijos transliavimą užsieniui ir to finansavimą Lietuvos pinigais. Tačiau kas turėtų tuo rūpintis, kaip tai efektyviai organizuoti, kad tai būtų tikrai įdomios programos, vienareikšmio atsakymo neturiu. Šiuo metu kaip tik daug apie tai diskutuojame, ieškome sprendimų. Tačiau noriu pabrėžti, kad aktyvūs žmonės randa kaip išspręsti tokias problemas. Štai mano klasiokas pastatė kompiuterinį serverį namuose ir parsipumpuoja internetu įdomias lietuviškas bet kurios televizijos programas. Jis žiūri aukštos skiriamosios gebos programas, kasdienes naujienas sau patogiu laiku ir jaučiasi neatsilikęs nuo Lietuvos, nors ten gyvena jau ilgiau nei dešimtmetį. Tačiau aišku, kad reikalingi bendri ir efektyvūs šios problemos sprendimai, inicijuoti iš Lietuvos pusės.

Dėkoju už klausimus ir noriu pabrėžti, kad svarbiausia, jog jūs domitės Lietuva, stengiatės informuoti tautiečius užsienyje. Tikiuosi, kad turėsime apie ką papasakoti ir vėliau, o jums linkiu energijos ir „parako“ palaikant lietuvių JAV. Kartas nuo karto užsukite į sugrįžusiųjų svetainę www.sugrizus.lt ir patys pamatysite, su kokias džiaugsmiais ir sunkumais susiduriame grįžę.